

Pääekonomistin ajankohtaiskatsaus

2.6.2021

@MinnaPunakallio

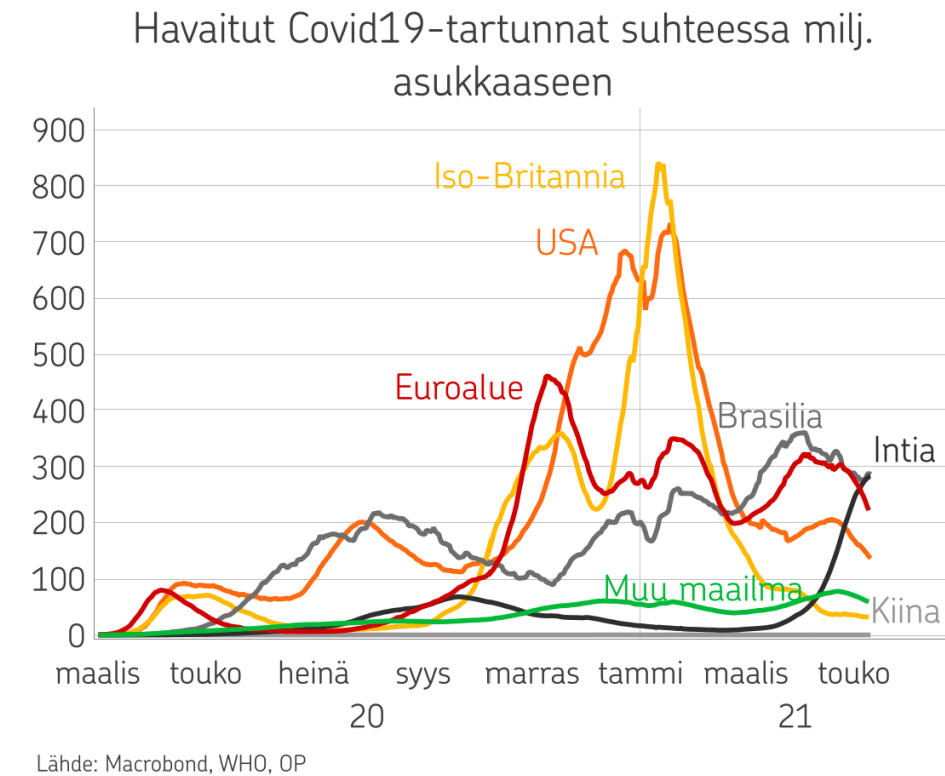

Taloustilanne

Lähde: mm. Tilastokeskus, OP Talouden näkymät

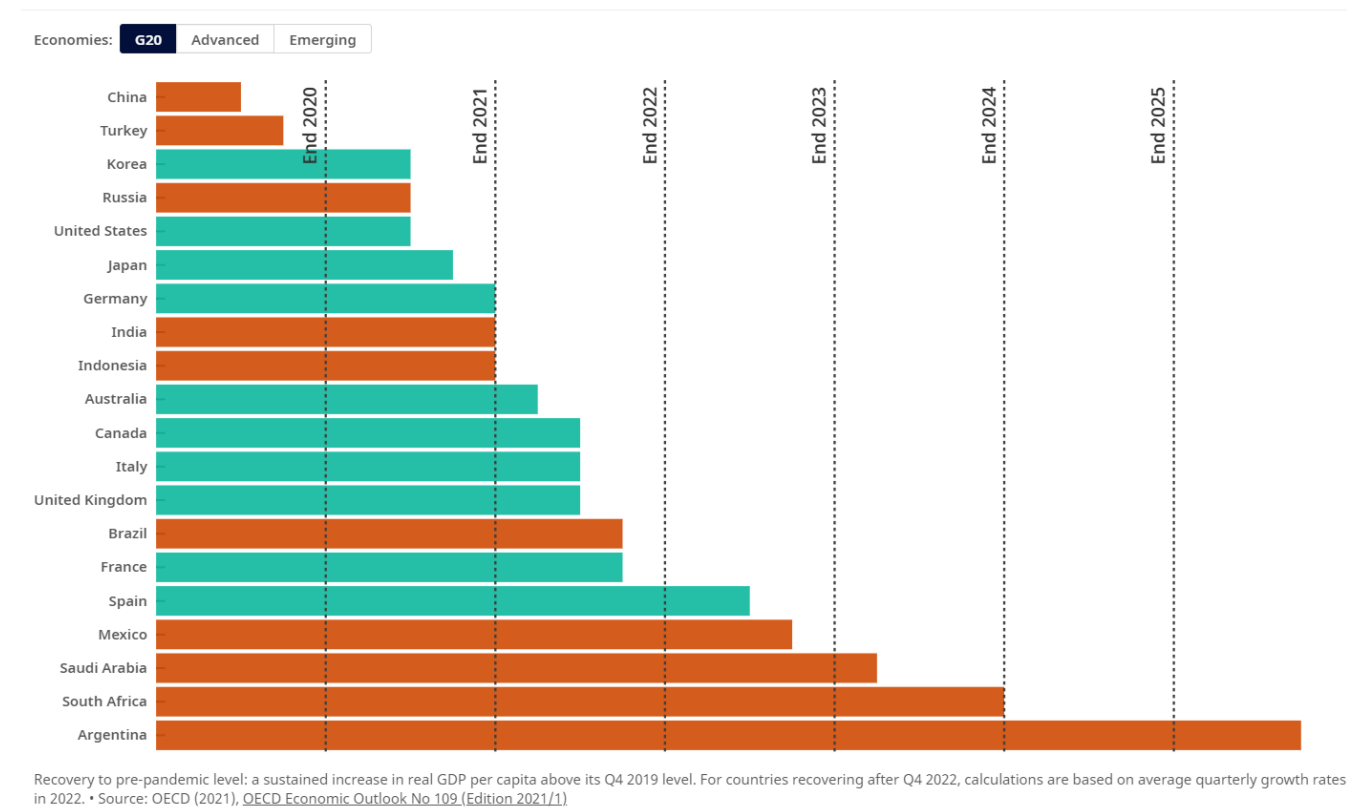
Trendejä, jotka vaikuttavat jo nyt

- Koronapandemian vaikutukset pitkällä aikavälillä
- Raha- ja finanssipoliittinen elvyttäminen, maailmankaupan kasvu
- Ilmastonmuutos
- Väestön ikääntyminen kehittyneissä maissa
- Siirtolaisuus, maahanmuuttajien kotoutuminen ja työllistäminen
- Kauppasodan mahdollisuus, ulkopoliittiset jännitteet
- Kyberturvallisuus

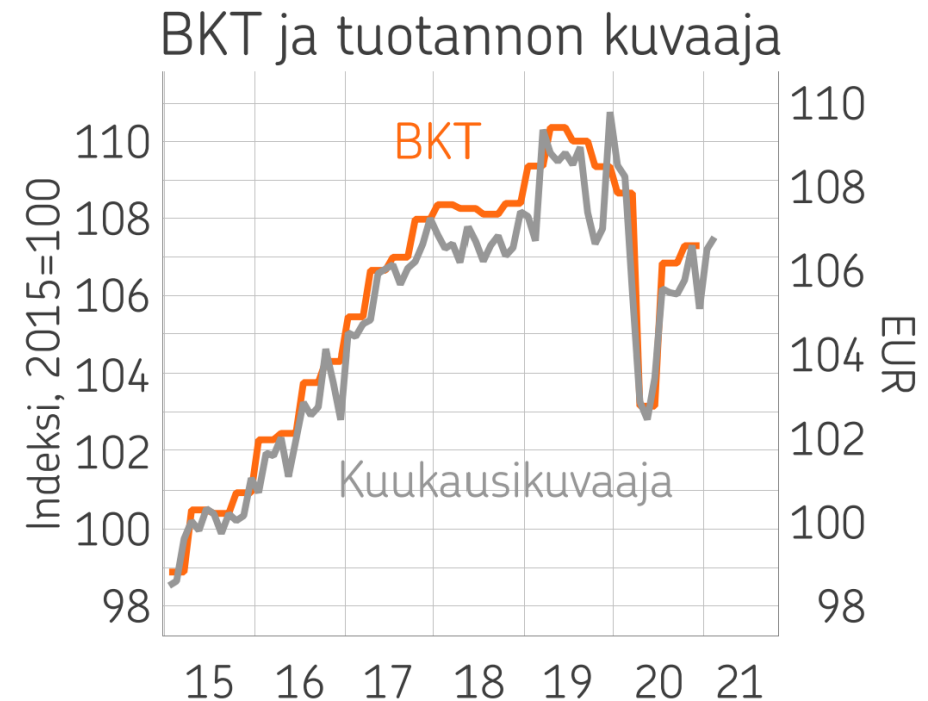
Eri maiden kansantaloudet elpyvät koronasta hyvin eri tahtiin

Milloin maa saavuttaa pandemiaa edeltäneen BKT:n tason?

Suomen talous kasvuryöpsähdyksen kynnyksellä

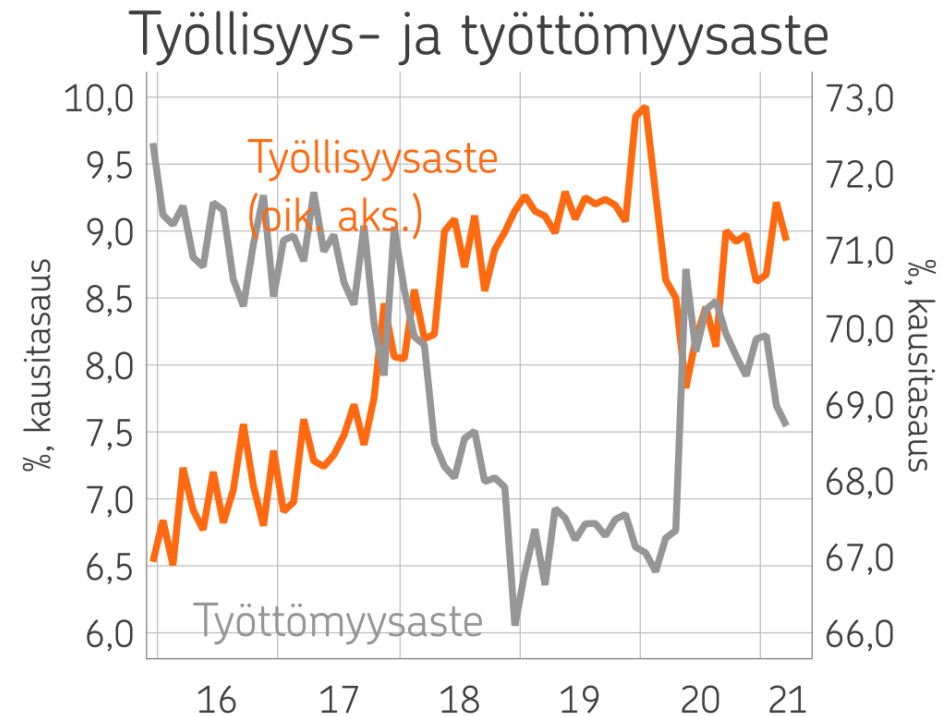
- Vauhdilla pyörivä maailmankaupan kasvu tukee Suomen vientikysyntää. Yritysten luottamus on vahvaa.
- Yksityinen kulutus on piristymässä rajoitustoimien helpottaessa. Kuluttajien taskuihin on kertynyt säästöjä. Kuluttajien luottamus on vahvistunut.
- Luottamuksen vahvistuminen ja elvytys näkyvät investointien kasvuna 2021.

Lähde: Macrobond, StatFin, OP

Työmarkkinat toipuneet nopeasti

- Työttömyys ja työllisyys ovat toipuneet viime kevään heikoista lukemista. Talven kiristyneet rajoitustoimet eivät ole nostaneet lomautusten määrää tähän mennessä.
- Pitkäaikaistyöttömyys on kuitenkin noussut.

Lähde: Macrobond, StatFin, OP

Kansantalouden ennustelukuja vuodelle 2021

Laitos	Julkaisu- ajankohta 2021	BKT, muutos %	Työttö- myys- aste, %	Ansiotaso- indeksin muutos, %	Inflaatio, %
Hypo	tammikuu	3,2	8,0	2,0	1,0
Kuntarahoitus	maaliskuu	2,3	8,2	..	1,5
ETLA	maaliskuu	3,0	7,5	2,2	1,3
Danske Bank	maaliskuu	2,3	8,0	2,5	1,4
Suomen Pankki	maaliskuu	2,6	8,3*	2,2*	1,3
PTT	maaliskuu	2,5	7,7	2,2	2,0
PT	huhtikuu	2,5	7,4	2,3	1,3
Swedbank	huhtikuu	3,0	7,4	..	1,3
Handelsbanken	huhtikuu	2,8	7,8	2,3	1,6
Nordea	toukokuu	3,0	7,6	2,0	1,6
VM	toukokuu	2,6	7,8	2,7	1,4
OP	toukokuu	3,3	7,6	2,5	1,5
Euroopan komissio	toukokuu	2,7	7,6	..	..
OECD	toukokuu	2,6	7,7	..	..

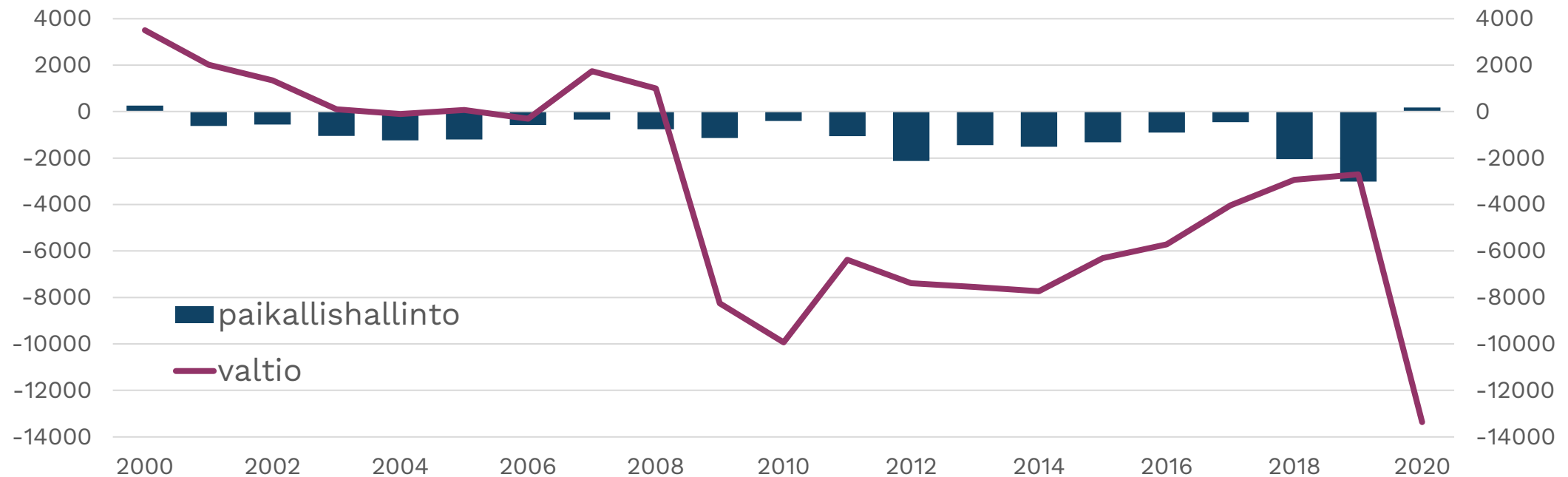
Kansantalouden ennustelukuja vuodelle 2022

Laitos	Julkaisu- ajankohta 2021	BKT, muutos %	Työttö- myys- aste, %	Ansiotaso- indeksin muutos, %	Inflaatio, %
Hypo	tammikuu	2,5	7,5	2,0	1,0
Kuntarahoitus	maaliskuu	3,0	7,8	..	1,7
ETLA	maaliskuu	2,4	7,2	2,1	1,2
Danske Bank	maaliskuu	3,0	7,2	2,5	1,5
Suomen Pankki	maaliskuu	2,7	7,7*	1,7*	1,3
PTT	maaliskuu	3,5	7,3	3,0	1,2
PT	huhtikuu	3,1	6,9	1,8	1,2
Swedbank	huhtikuu	2,8	7,0	..	1,4
Handelsbanken	huhtikuu	3,0	7,3	2,0	1,4
Nordea	toukokuu	3,0	7,0	2,0	1,5
VM	toukokuu	2,5	7,2	2,5	1,5
OP	toukokuu	3,0	7,0	2,0	1,2
Euroopan komissio	toukokuu	2,8	7,2	..	..
OECD	toukokuu	2,7	7,0	..	..

Julkinen talous

Valtion ja paikallishallinnon nettoluotonanto 2000-2020, milj. euroa

Nettoluotonanto = sektorin kansantalouden tilinpidon mukaisten kokonaistulojen ja kokonaismenojen (ml. investoinnit) erotus

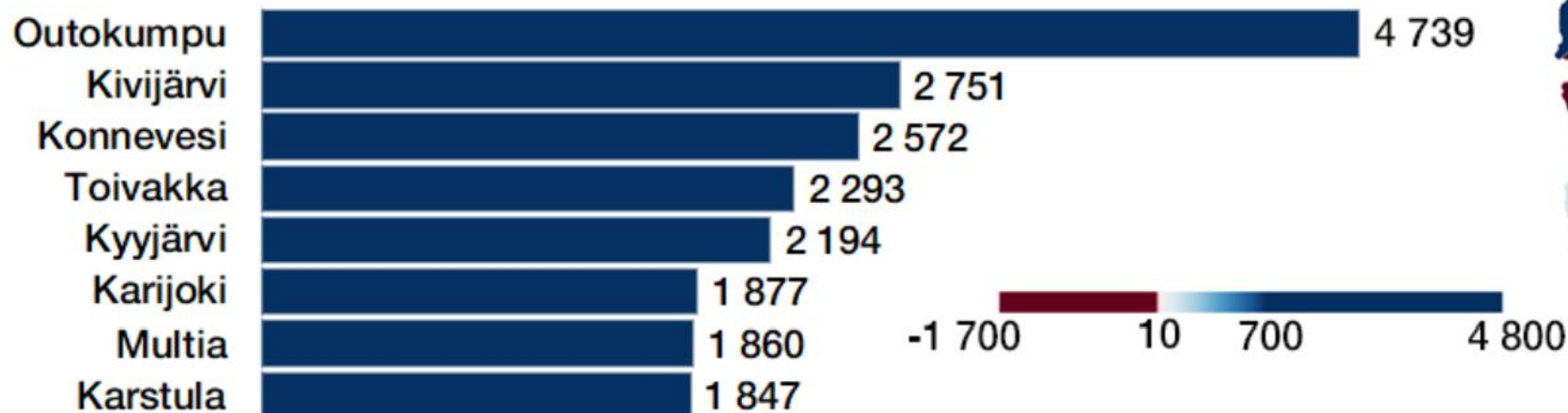

**“Kuntatalouden
tilinpäätöstiedoista
2020 saatiin
tarkentunutta
tietoa 28.5.2021”**

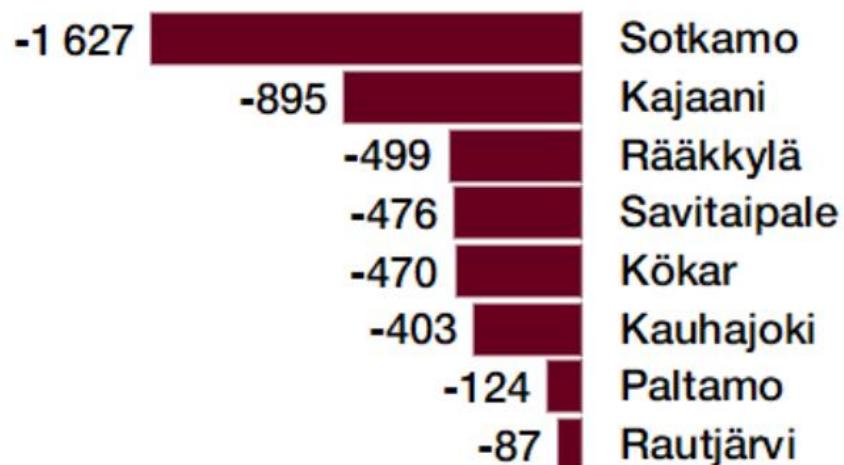
Minna Punakallio
@MinnaPunakallio

Kuntien vuosikatteen muutos 2019–2020, euroa / asukas

Suurin positiivinen muutos

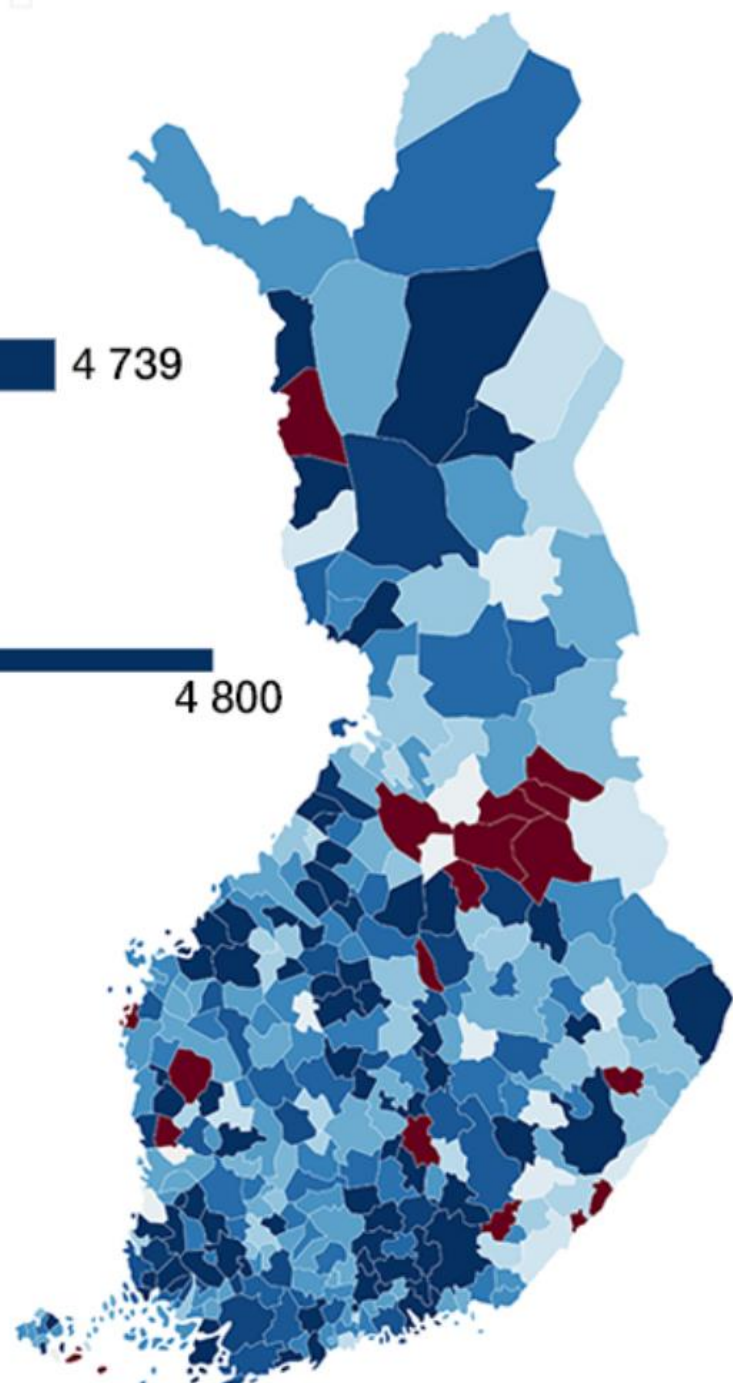

Suurin negatiivinen muutos

Muutos koko
maassa / asukas
423 €

Lähde: Tilastokeskus, kuntatalous

Kehysriihi

Yle-uutiset 12.8.2020
(budjettiriihi)

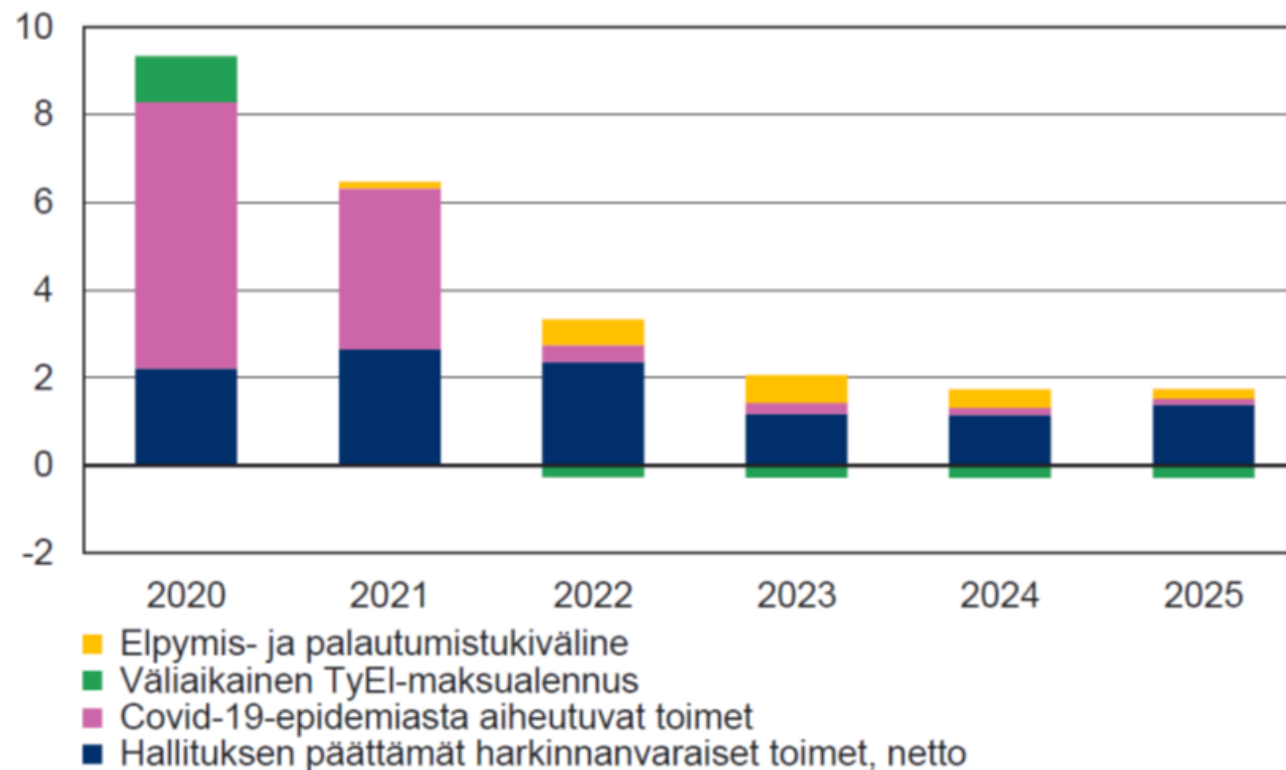
”Matti Vanhanen: Menokehyksiin palaaminen 2022 on tärkein viesti luottoluokittajille, jotka arvioivat Suomen velan takaisinmaksukykyä. Se viestii Suomen toiminnan ennustettavuudesta.”

Ylen kysely: Keskustan ja RKP:n kansanedustajat haluavat kehysriihestä sopeutuspäätöksiä – SDP, vasemmistoliitto ja vihreät: Ei leikkauslistoille
Lähde: Yle, 6.4.2021

**Hallituksen
kehysriiheen
lähdettiin erittäin
vaikeista
lähtökohdista.
Menokehys vs.
hallitusohjelma vs.
korona**

@MinnaPunakallio

Julkista taloutta rasittavat paitsi esim. ikääntyminen niin myös korona-tuet ja hallitusohjelman toimet, mrd. €

Hallitusohjelman menolisäykset, lakisääteiset menot ja muut sitoumukset eivät mahtuneet menokehyksiin

- Menokehykset ylitetään vuonna 2022 noin 900 miljoonalla eurolla ja 2023 noin 500 miljoonalla eurolla
 - Kuntien peruspalvelujen valtionosuuskorotukset yksi kehysylityksen syy
 - Koronan välittömät kustannukset korvataan kehyksen ulkopuolisina menoina.
- Vuodelle 2022 kertaluonteisia tulevaisuusinvestointeja noin 300 milj. euroa. Yhteensä tulevaisuusinvestointien määrä noin 2 miljardia euroa 2020-2022
- Hallitus päätti noin 370 miljoonan euron menosopeutuksesta vuodelle 2023. Menosopeutus kohdennetaan hallinnonaloittain. Koulutuksesta ja etuuksista ei leikata. Isoimmat leikkaukset kohdentuvat LVM:n hallinnonalalle. Kuntatalouden osuus potista -24 miljoonaa euroa vuonna 2023.

**“Menokehysten ylitys mahdollisti sen,
että suurimmat kuntien
valtionosuusleikkaukset poistuivat
säätytalon pöydältä.”**

**“Kuntien
rahoitusta
kuitenkin leikattiin
enemmän kuin 24
miljoonaa euroa.”**

Minna Punakallio
pääekonomisti
@MinnaPunakallio

Vuosien 2012-2023 leikkausten vaikutus kuntien peruspalvelujen valtionosuuteen

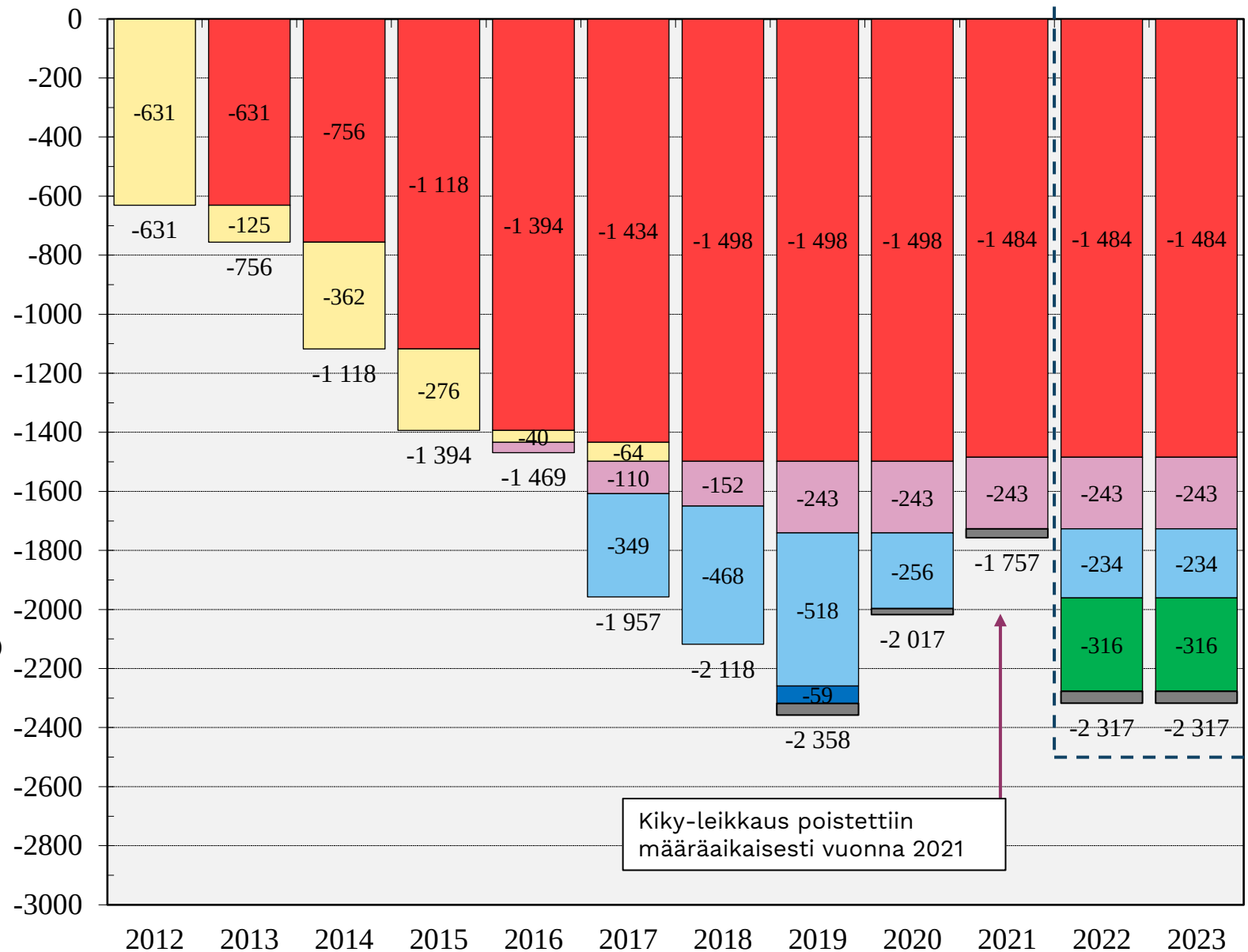
milj. €

Lähde: Kuntaliitto

Päivitetty: 26.5.2021 MM

- Ko. vuoden uusi valtionosuusleikkaus
- Aikaisempien leikkausten kumulatiivinen summa
- Indeksikorotusten jäädyttäminen
- Kiky-sopimukseen perustuva leikkaus
- Kustannustenjaon tarkistuksen ylimääräinen kiky-leikkaus (59 milj. €)
- Digitalisaatorahan, harkkarien ja yhdistymisavustusten rahoitus (yht. 20-40 milj.€)
- Kustannustenjaon tarkistuksesta maksamatta jätetty osuus (316 m€)

Nykylainsäädännön mukaan

“Hallitus vie eteenpäin kaikkia hallitusohjelman uudistuksia ja elvytysohjelmia, mutta yrittää samalla toteuttaa myös tiukkaa finanssipolitiikkaa.”

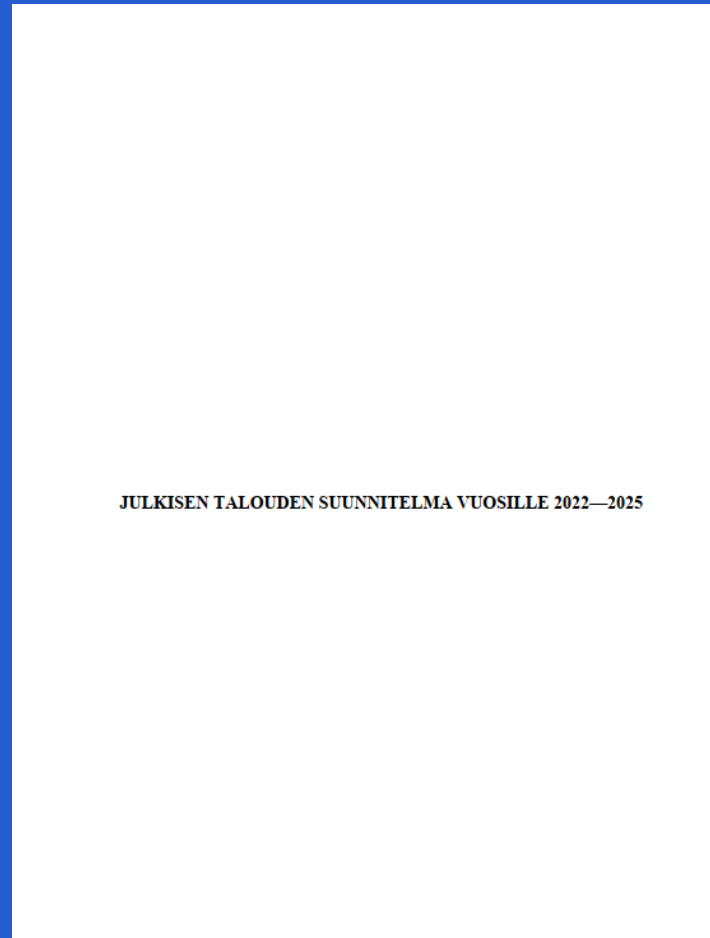
Finanssipolitiikan linja on 2022-2025 elvyttävä

Valtio, mrd. euroa	2021	2022	2023	2024	2025
Tulot, pl. lainanotto	53,9	56,2	68,1	70,2	71,9
Menot	65,9	63,8	77,0	77,4	78,6
Alijäämä	-12,0	-7,6	-8,9	-7,1	-6,7

- BKT kasvaa runsaat 2 ½ % 2021. Tulevina vuosina kasvua tukee koronapandemian väistyminen ja globaali elvytys
- Valtion budjettitalous on kehyskauden rajusti alijäämäinen. Alijäämä kasvaa 2023. Suomi saattaa joutua liiallisen alijäämän menettelyyn 2023.
- Sote-uudistus vuonna 2023. Kehyksessä alustava arvio Suomen kestävän kasvun ohjelmasta.
- Valtionvelka suhteessa BKT:hen kasvaa kehyskauden. Velkasuhde taittuu 2020-luvun puolivälissä

Julkisen talouden näkymät

Keskeiset asiakirjat

Julkisen talouden tila

Julkisyhteisöjen nettoluotonanto eli sektorin kokonaistulojen ja kokonaismenojen (ml. investoinnit) erotus

-0,5 %

Paikallishallinnon
rahoitusasemataavoite 2023:
Nettoluotonanto on
-0,5 % suhteessa
BKT:hen

Mrd. euroa, suluissa suhteessa BKT:hen	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Paikallishallinto	-3,0	0,2	-0,8	-2,0	-1,5 (-0,6 %)	-1,2	-1,2 (-0,4 %)
Hyvinvointialueet					-0,6 (-0,2 %)	-0,6	-0,6 (-0,2 %)
Valtio	-2,7	-13,4	-12,4	-7,4	-6,0 (-2,3 %)	-5,3	-5,2 (-1,8 %)
Sosiaaliturvarahastot	3,3	0,3	1,5	2,0	2,4 (0,9 %)	2,3	2,4 (0,9 %)
Yhteensä	-2,4	-12,9	-11,7	-7,5	-5,8 (2,2 %)	-4,7	-4,6 (-1,6 %)

Huomioita kuntatalouden kehitysarviosta

- Hybridistrategiaan liittyvien koronakorvausten ajoittuminen ja määrä
- Kuntien valtionosuuksien leikkaukset aloitettiin jo kehysriihessä, uusia tulee
- Verotulojen kehitykseen liittyy alaspäin suuntaisia riskejä
- Menokehitys on arvioitu maltilliseksi. Ei sisällä esim. sote-muutostkustannuksia
- Julkisen sektorin velvoitteiden laajentamiseen ei ole kehyksissä tarpeeksi määrärahoja
- Tulevat sopeutuspäätökset
- Kehitysarvion loppuvuodet ovat erittäin epävarmoja

Mitä JTS sanoo hyvinvointialueiden rahoituksesta?

- Hyvinvointialueiden laskennallisen rahoituksen tasoa korotetaan vuosittain koko maan tasolla huomioimalla ennakoitu palvelutarpeen kasvu, kustannustason nousu sekä tehtävämuutokset. Jälkikäteen rahoitus tarkistetaan koko maan tasolla vastaamaan toteutuneita kustannuksia.
- Palvelutarpeen arvioitua vuosittaista kasvua korotettaisiin mm. siirtymävaiheen kustannusten vuoksi 0,2 prosenttiyksiköllä vuosina 2023–2029. Palveluntarpeen kasvu (mukaan lukien 0,2 prosenttiyksikön korotus) huomioitaisiin vuosina 2023 ja 2024 kokonaisuudessaan. Vuodesta 2025 lähtien palvelutarpeen kasvu ja 0,2 prosenttiyksikön korotus otettaisiin huomioon 80-prosenttisesti.
- Muutuskustannukset

A person wearing a blue long-sleeved shirt is holding a Finnish flag. The flag is partially visible, showing the white field with a blue cross and a white star. The person's hands are visible, holding the fabric of the flag. The background is a plain, light-colored surface.

**“Menopaineet ovat suuret.
Fipo-tavoitteiden
saavuttaminen ei ole
uskottavaa.”**

Kiitos!

Minna Punakallio

Puh. +358 9 771 2095

minna.punakallio@kuntaliitto.fi

[@MinnaPunakallio](https://www.instagram.com/MinnaPunakallio)

www.kuntaliitto.fi

